

Διονύσης Σαββόπουλος

(Σε ασύνδετο σχήμα)

Γράφει ο
Βύρων Τομάζος
Μηχανολόγος,
Απόφοιτος Πολυτεχνείου
Μονάχου
e-mail: btomazos@gmail.com

Τον **Διονύση Σαββόπουλο** όλοι τον γνωρίζουμε. Εγώ όμως είχα την τύχη να βρεθώ μαζί του σε ένα φιλικό σπίτι. Στα αγγλικά λέμε nothing can replace a handshake (τίποτα δε μπορεί να αντικαταστήσει μία χειραψία). Άλλο είναι να τον έχεις δει σε συναυλία, στην τηλεόραση κτλ, ακούσει, διαβάσει και ζήσει κι άλλο να τον έχεις απέναντί σου. Και σε λίγα λεπτά να σε κάνει δικό του, να σου μεταφέρει το συναίσθημα ότι τον ξέρεις χρόνια. Ο λόγος που αποφάσισα να γράψω αυτό το άρθρο είναι διττός. Πρώτον διότι είχα την ευκαιρία να τον γνωρίσω και να συζητήσω μαζί του και δεύτερον γιατί θεώρησα ότι ίσως δύναμαι να φωτίσω μια πλευρά του πιθανόν άγνωστη στο ευρύ κοινό. Όταν τόλμησα να γράψω για τον **Νίτσε** και το **μεγάλο Βασίλειο**, ζήτησα συγγνώμη από τους αναγνώστες μου για τυχόν λάθη ή παραλήψεις ή υπερβολές κτλ. Το ίδιο κάνω και για τον **Διονύση**. Δεν ξέρω από πού να αρχίσω και πού να τελειώσω. Ευελπιστώ ότι θα με σώσει πάλι το ασύνδετό μου σχήμα.

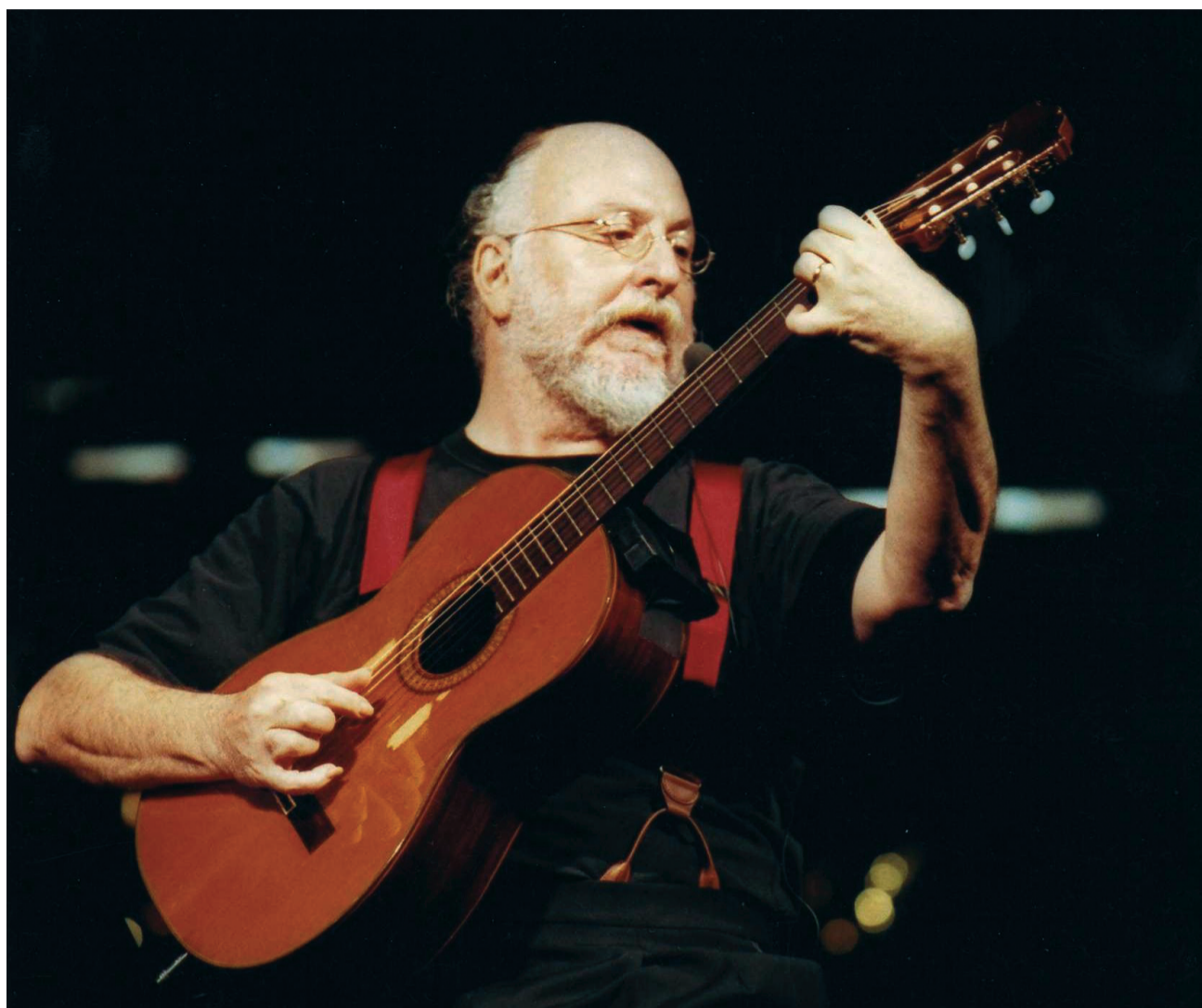
Πασίγνωστη φυσιογνωμία στην ελληνική κοινωνία εμπνευστικός, φωτεινός, πολυπράγμων, δημιουργικός, μεταδοτικός, κεφάτος, ποτέ βαρετός, πάντα ειλικρινής και ανθρώπινος, παραμένει ένας άνθρωπος του πνεύματος κοντά στο σύγχρονό άνθρωπο, συναρπαστικός συνομιλητής, ευφυής και προπαντός δημοφιλής καλλιτέχνης που έχει πασχίσει να συνεισφέρει στην πνευματική διαδρομή αυτού του τόπου και στην αφύπνιση συνειδητήσεων πάντα με γνώμονα μια πιο φωτεινή προοπτική.

Είναι σημαντικό ότι επισφράγισε τις πνευματικές του θεωρήσεις με τη στάση ζωής του και επέλεξε διαδρομές πιθανόν επιβλαβείς στην επαγγελματική του προοπτική προτάσσοντας το κοινό και εθνικό καλό.

Ο **Σαββόπουλος** ως γνωστόν αγαπήθηκε πρωτίστως από αυτό που αποκαλούμε «ευρύτερη αριστερά» αφού ενσάρκωνε με τα τραγούδια του και την καλλιτεχνική του πορεία το πρότυπο του επαναστάτη, αντισυμβατικού, οραματιστή. Πολλοί καλλιεργημένοι άνθρωποι τις γενιές του '50 και '60 ακολούθησαν αυτήν την πορεία σαν μια έκφραση ευαισθησίας και συμπαράστασης στον αδικούμενο συνάνθρωπο.

Εκείνο ωστόσο που, κατά την αποψή μου, σηματοδοτεί την πορεία του και εξυψώνει την προσωπική του πορεία είναι η ΣΤΡΟΦΗ την οποία έκανε το 1987 με ένα δίσκο κραυγή ενάντια στη συνειδησιακή σήψη την οποία επέφερε ο παπανδρεισμός (και τα εμμεσα παράγωγα αυτού νεοπλουτισμός, κομφορμισμός, κοινωνισμός, νομοκλατούρα, αεργία, εγωτικός ναρκισσισμός κτλ. κτλ.). Η ελεύθερη από πνευματικές αγκυλώσεις και ιδεοληψίες συνείδηση του Διονύση ΔΕΝ άντεχε να σιωπά στην πνευματική έκπτωση που γιναντωνότανε στη δεκαετία τον 80ς.

Και εκεί που συγκέντρωσε 60.000 θεατές στο «Ολυμπιακό» το 1984 τραγουδώντας το «Ήλιε Ήλιε Αρχηγέ», τη «Συννεφούλα», το «Στη συγκέντρωση της ΕΦΦΕ» και το «Μακρύ Ζεϊμπέκικο για το Νίκο (Κοεμτζή)», επιλέγει να ρισκάρει όλο το καλλιτεχνικό του κοινό προκειμένου να εκφράσει την προσωπική του ανησυχία και ευελπιστώντας η τέχνη να πρωτοστατίσει (ως οφείλει) στο να αφυ-

πνίσει συνειδήσεις...

Και εκδίδει δίσκο «**ΤΟ ΚΟΥΡΕΜΑ**».

Ο δίσκος φωνάζει!

Ε Παιδιά! Τι έχουμε πάθει?

Παπανδρέου, Κωσκότας, Τσοβόλα δώστα όλα, λαμογιές, ψευτομαγκιά, εύκολη ευζωία, αξιακή κατάπτωση.

Ο δίσκος φωνάζει!

ΚΟΥΡΕΜΑ. Επιστροφή στην εργασία. Στη σοβαρότητα. Στην πρόοδο. Στη Δημιουργία. Στην αγάπη.

Με εξώφυλλο έναν κουρεμένο μεσήλικα χαμογελαστό με ποικαιμιά, σακάκι και γραβάτα...

Πού πήγε ο μακριμάλλης, μουσάτος, αντισυμβατικός, μάγκας, επαναστάτης;

Μήπως προτάσσει μια άλλη μορφή επανάστασης;

Ενδεικτικά θα αναφέρω κατοίους στίχους να δείτε πόσο χύμα και περήφανη ήταν αυτή η ΚΡΑΥΓΗ του «κουρέματος».

Πρώτο τραγούδι «**μην περιμένετε αστεϊακία**»

«Μην περιμένετε αστεϊακία και σάτιρες, γνωστοί μου ξένοι

για τις κλοπές του Κοσκωτά και του αρχηγού την ερωμένη,

Πώς να μην κλέψει ο Κοσκωτάς αφού ένα όραμα κοινόμας

και ευζωίας και ανόδου ήταν το μέτρο ολονών μας

Αν η ζωή είν' αυτοσκοπός αν είναι ο βίος φιλοτομάρης

πώς να μην είναι ο αρχηγός μας ένας μοιχός εβδομητάρης;»

Δεύτερο τραγούδι «**η αποτυχία της αριστεράς**»

«Στον ξευτιλισμό, στην κοροϊδία, μας κρατούν συναιτουρούς

μόνο επτά χρονών κι είναι θηρία... Πώς τελειώνουμε μ' αυτούς;

Παιδιά και πού 'ν' τα, άντε φιλοι απ' τα παλιά / όπως στη χούντα

που χορεύαμε μπροστά / αίμα και αίσθημα ενός κόσμου αυθεντικού / είμαστε το αίγνμα του εκδημοκρατισμού.»

Και το πιο επίκαιρο μέρος του για μένα είναι...

«...**Με ποιους να πάμε, μη ρωτάτε κι ούτε είναι το θέμα εκεί**

Ήμασταν πάντοτε της ήττας που νικάει την εξουσία

Και ξαφνικά μας παρεδόθη αληθινά, τι τραγωδία...»

Τρίτο τραγούδι: «**Κωλοέλληνες**»

«Τσιφτετέλληνες, μασκαραλίκια είδες / Των συντρόφων τους θήτες, θλιβεριοί μου Ελλαδίτες / Στο Ντάτσουν μιας φυλής που ζει φευγάτη / από ό,τι ελληνικό στον κόσμο αυτό.»

Τέταρτο τραγούδι: «**Εμείς του 60**»

«Εμείς. Υπόγειας διαδρομής. Το 83 παχείς. / Εμείς μιας δίψυχης ωδής. Παράλογα μικτής, / με συμπροφορές ανατροπής, και της βαθιάς μας ζωής, / της συντηρητικής, Εμείς οι εκκρεμείς... / Το 83 παχείς. Του νέου εγωισμού.»

Και συνεχίζει με άλλα παρόμοια...

Αλλά στην Ελλάδα δυστυχώς, από καταβολής ιστορίας, δεν αντέχουμε αυτόν που μας δεικνύει τη γύμνια μας...

Καλλιτεχνική και επαγγελματική καταστροφή επήλθε.

Απο 60.000 άτομα στο Ολυμπιακό - Ούτε 30 άτομα δεν πηγαίνανε πια να τον ακούσουνε. Αναγκάστηκε να φύγει για την Αμερική όπου τραγούδαγε σε μικρό μαγαζάκι για την ομοιογένια.

Διασύρθηκε, πολεμήθηκε, λοιδορήθηκε.

«Ερχόταν η Συννεφούλα και μου πετούσαν στραγάλια, μας γιουχαράνε παντού», μας εκμυστηρεύθηκε.

«Ήταν σε κρίσιμη ηλικία τα παιδιά. Φύγαμε για Αμερική».

(Παρένθεση. Στο Κούρεμα το είχε προβλέψει ότι θα επέλθει αυτός ο πόλεμος. Γράφει «**λοιπόν ας έλθουν του Κουτσόγιωργα οι δασύτριχοι πολίτες, και οι γνωστοί ιθαγενείς της Αυριανής να με ξεσκίσουν.**»)

Ήταν λοιπόν σκαπανεύς, παλικάρι, ρισκάροντας την καριέρα του για το πιστεύω του, για το κοινό καλό!

Τότε έλεγαν διάφορα, ότι τα έχασε, μάλιστα έκοψε τα μαλλιά και τα γένια του και ξεπήδησαν όλοι οι προσοδευτικοί να τον κατασπαράξουν γιατί αυτοί τότε νόμιζαν ότι τους πρόδωσε.

Οι αντιλήψεις και οι αριστερές ιδεοληψίες, ειδικά εκείνη την εποχή ήταν πολύ διαδεδομένα, γιατί όλοι όπως γνωρίζουμε η δεξιά μπορεί να κέρδισε την εξουσία μετά τον πόλεμο αλλά τον ιδεολογικό πόλεμο τον κέρδισε η αριστερά. Καλλιτέχνες χωρίς αριστερά χροιά σπανίζουν.

Και βέβαια αυτό είχε και τις βάσεις γιατί η θεωρία του σοσιαλο-κουμμουνισμού κατά βάση είναι σωστή αλλά ουτοπική. Δεν μπορεί στην πράξη να λειτουργήσει και αυτό αποδείχθηκε από την κατάρρευση όλων των κουμμουνιστικών καθεστώτων.

Στην δεκαετία του '60 ήμουν στην Αμερική και λυπάμαι που δεν έζησα αυτή την εποχή στην Ελλάδα. Ο Διονύσης λέει ότι ήταν μία αντίδραση στην κομφορμισμό της εποχής. Ήταν μία έκρηξη δημιουργικότητας, ειδικά στη μουσική. Αλλά και σε άλλους τομείς όπως το κίνημα των φοιτητών το '68 στη Γαλλία, το πάτημα του ανθρώπου στο φεγγάρι, ήταν η εποχή της ελπίδας. Και αυτή είναι η μαγεία της.

Θυμάμαι τότε που ζούσαμε σε μία μικρή πόλη στην Αμερική και ταξιδεύαμε περίπου 100 χιλιόμετρα μακριά με τη γυναίκα μου για να ακούσουμε τον **Χατζιδάκι**, τον **Θεοδωράκη** και τον **Διονύση** από το ραδιόφωνο του αυτοκινήτου. Γιατί στην πόλη μας δεν είχαμε λήψη. Όπως αναφέρει και ο Διονύσης όταν φεύγουμε καταλαβαίνουμε Ελλάδα. Έξω βρίσκει κανείς τη μεγάλη σημασία της Ελλάδας.

Έχω διαβάσει αρκετές συνεντεύξεις του **Διονύση** και έχω δανειστεί πολλά από αυτές. Μ' άρεσε η περιγραφή του για την τέχνη. Η τέχνη μας κάνει πιο ευαίσθητους άρα ικανότερους να συνυπάρξουμε με το διαφορετικό δίπλα μας.

Εάν δεν έρχεται η τέχνη και η παιδεία να μας εξευγενίσει και να μας εξανθρωπίσει τότε η ζωή θα ήταν αφόρητη. Ο άνθρωπος θα ζούσε αποκλειστικά και μόνο με την απληστία του και με το **χαμλοφορτώμα** της επιβιώσής του.

Κάποτε στη Γερμανία, πήγα σε ένα πάρτι διανοουμένων, και ήρθε η κουβέντα στον Χατζιδάκι και στον Θεοδωράκη και μου λέει ο φιλόμουςος Γερμανός «**Κάποτε μετά από 200 χρόνια οι δύο αυτοί ίσως πάνε στη λίστα των μεγάλων μουσικών πλάι με τον Μότσαρτ.**» Και εγώ του λέω «**ποιος ξέρει; Γιατί όχι, ίσως και ο Διονύσης** αφού εδώ και 50 χρόνια σαγηνεύει τις γενιές που πέρασαν. Τι πενήντα τι διακόσια.»

Επιστημαίνω ότι δεν είναι μόνο η μουσική αλλά και οι στίχοι και οι πολλαπλές ποιητικές έννοιες που μεταφέρουν.

Παρακολούθησα μία από τις πρόσφατες συναυλίες του στο Ηρώδειο, ήταν μία από τις πιο συναρπαστικές που έχω δει και ζήσει και θέλω και δημόσια να τον ευχαριστήσω με τον φτωχό μου λόγο. Για τη γλύκα, το σκίτημα χαράς εκείνο το βράδυ. Καθένας μας είχε ένα στίχο στο νου. Άλλος ζήτηγε στον παράδεισο να πάει άλλος ονειρευόταν τη συννεφούλα και άλλος σκεφτόταν τη Γιορτή. Γιορτή ζωής που έμελλε να οργανώσει κάθε μέρα.

Πίσω από κάθε επιτυχημένο άντρα είναι και μια γυναίκα. Και αυτή είναι η γυναίκα του η **Άσπα**. Μια χαριτωμένη, όμορφη, ευδιάθετη, καταδεκτική, αγέρωχη και χορευτριά αφού είχε την τιμή να χορέψω μαζί της. Είναι μια παλιά αγάπη που πάει πίσω στα 55 παντρεμένα χρόνια. Και εδώ μας περνούν για τρία χρόνια...

Σε μία άλλη συνέντευξη του λέει: «**κάθομαι μόνος με τη σύζυγό μου τα βράδια και μαγειρεύω** (πήρα επίσης πολύ χαρά με αυτό γιατί και εγώ μαγειρεύω), **επισκέπτομαι φίλους και πηγαίνουμε κανένα σινεμά.**»

Για το δημιουργικό του έργο τους δίσκους του, τα ξέρουν και τα έχουν ζήσει πολλοί και πολλοί μεγάλωσαν με αυτά, και δεν με παίρνει ο χώρος του άρθρου μου να τα περιγράψω. Άλλωστε ξέρω πολύ λίγα.

Διονύση, τώρα με τα μνημόνια και αντι-μνημόνια και με τα πανταχόθεν ψεύδη τους, keep walking.

«**Εμείς του 60**»

«**Αλλού το θέμα ήταν αλλού, / εκτός πλουραλισμού / Ωρραίου ίσως μα όχι ικανού / γι' αγάπη απ' την αρχή**

Για πίστη τόσο απλή, / εκεί ήμασταν λειψίοι
Σχεδόν 45 ετών / με μπλοκ επιταγών / χωρίς κανένα αντίκρισμα εξόν / την γη του θησαυρού / τους τίτλους τ' ουρανού το αίμα του Θεού.»

Διονύση, είπες για τον Χατζιδάκι ότι όταν τελειώνεις ένα τραγούδι του μέσα σου νοιώθεις ευγενέστερος. Αυτό νοιώθουμε και εμείς για τα δικά σου τραγούδια. Πολλές γενιές το ένοιωσαν και το νοιώθουν αυτό. **Ο πρωτοπόρος έχει να παλέψει με τη συνειδησιακή αδράνεια των πολλών. Με το χρόνο ο κόσμος θα καταλάβει ποιός τον πλάνεψε και ποιός πάλεψε για αυτόν.**

Γι' αυτό επαναλαμβάνω. «**Ήλιε ήλιε αρχηγέ, keep walking.**»

